RadioMedia

Helsinki 8.12.2016

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Asia: U 61/2016 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden tiettyihin verkkolähetyksiin ja televisio- ja radio-ohjelmien edelleenlähetyksiin sovellettavien tekijänoikeuden ja lähioikeuksien käyttämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta (asetus TV- ja radio-ohjelmien verkkolähetyksistä)

RadioMedian lausunto

Kiitämme Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokuntaa mahdollisuudesta lausua komission lähetystoimintaa koskevasta asetusehdotuksesta.

Radiomedia on koordinoinut näkemyksensä Euroopan kaupallisten radiotoimijoiden kanssa kaupallisen radioalan yhteisen kannan muodostamiseksi Euroopan komission ehdotuksista tekijänoikeuden modernisoimiseksi digitaalisilla sisämarkkinoilla. Radiomedia on Euroopan radioliiton Association of European radios'n (AER) jäsen. AER edustaa 4500 kaupallista radiokanavaa Euroopassa.

Pääviestit

1. Ehdotuksen 2 artiklan 2 kohta jättää huomiotta kaupallisen radion näkökulman ja vakiintuneen käytännön oikeuksien käytöstä maksettavaa korvausta määritettäessä. Radiomedia pitää ehdotettua muotoilua kaupallisen radiotoimialan kannalta huolestuttavana. Korvausten tulee perustua radiotoiminnan liikevaihtoon.

2. Radion näkökulmasta internetin rajaaminen soveltamisalan ulkopuolelle jättää edelleen avoimeksi radion kannalta olennaisen kysymyksen radiosisältöjen "edelleenlähettämisestä" avoimessa internetissä.

Alkuperämaan periaate

Radiomedia kannattaa alkuperämaan periaatteen sisällyttämistä asetusehdotukseen, vaikkei uskokaan tällä olevan nykytilanteessa suurta käytännönvaikutusta Suomen kannalta. Radiotoiminta on paikallista, alueellista tai valtakunnallista. Suomalaisten radiokanavien kuuntelu Suomen rajojen ulkopuolella on hyvin marginaalista. Suomalaista radiota Suomen ulkopuolella kuuntelevat ovat lähinnä Suomesta ulkomaille muuttaneita, työ- ja lomamatkailijoita. Ohjelmasisällön ohella myös radiomainonta on paikkaan sidottua, eivätkä yksittäiset lisäkuuntelijat Suomen ulkopuolella tuo radioyhtiöille lisätuloja. Kyse on kaupallisen radiotoiminnan kannalta lisäpalvelusta vailla taloudellista merkitystä.

Radiomedia haluaa kiinnittää huomiota resitaalien kohtaan 11, jonka mukaan

> *”Sopimusvapauden periaatteen ansiosta on kuitenkin mahdollista jatkaa niiden oikeuksien käytön rajoittamista, joihin tässä asetuksessa vahvistettu alkuperämaan periaate vaikuttaa..”*

Radiomedian näkemyksen mukaan kirjaus on jossain määrin ristiriitainen 2 artiklan 1 kohdan ja sen tavoitteen kanssa. Käytännössä resitaaliin sisällytetty kirjaus saattaa vaikuttaa siihen, että radiot joutuvat joissain tapauksissa estämään sisältönsä kuuntelun valtion rajojen ulkopuolella.

Oikeuksista maksettava korvaus

Asetusehdotuksen 2 artiklan 2 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi oikeuksista maksettavasta korvauksesta ja sen suuruutta määritettäessä huomioitavista seikoista. Käytännössä säännös koskisi radiotoiminnan internetissä tapahtuvia lähetyksiä, simulcasting- ja webcasting-lähetyksiä sekä jälkikäteistä on demand -kuuntelua.

Ehdotuksen mukaan määritettäessä oikeuksista maksettavan korvauksen määrää on otettava huomioon kaikki verkossa tarjottavaan oheispalveluun liittyvät muuttujat, kuten palvelun ominaisuudet, yleisö ja kieliversio.

Ehdotus jättää huomiotta kaupallisen radiotoimialan. Kaupallisella radiotoimialalla on Euroopan laajuisesti vakiintunut käytännöksi, että oikeuksien käytöstä maksettava korvaus perustuu radion liikevaihtoon. Tyypillisesti Euroopan radioyhtiöt maksavat musiikin käytöstä radiossa tietyn prosenttiosuuden liikevaihdostaan. Tämä tulee huomioida ehdotuksessa.

Erityisen huolestuttavana Radiomedia pitää kirjausta yleisöstä, jota pyritään täsmentämään resitaalien kohdassa 10. Tämän mukaan korvausta määritettäessä tulisi huomioon ottaa yleisö kaikissa niissä valtioissa, joissa radiolähetystä voi kuunnella.

> *”niin lähetystoimintaa harjoittavan organisaation päätoimipaikkana olevassa jäsenvaltiossa kuin muissa jäsenvaltioissa, joissa palvelu on saatavilla ja sitä käytetään”*

Kirjaus ei miltään osin vastaa kaupallisella radiotoimialalla Euroopan laajuisesti vakiintunutta käytäntöä. Potentiaalisen kuuntelijajoukon huomioiminen korvausta määritettäessä tarkoittaisi kaupallisen radion kannalta sellaisen tekijän huomioimista, joka ei millään muotoa heijasta oikeuksien arvoa radiotoiminnassa.

Muutos merkitsisi toteutuessaan sellaista kustannustason nousua, johon kaupallisella radiotoimialalla ei ole mahdollisuutta vastata. Radiotoimialalla ei ole mahdollisuuksia hankkia oikeuksia koko Euroopan laajuisesti. Radiotoiminnan markkina-alue on paikallinen tai kansallinen – ei valtion rajat ylittävä – eivätkä mahdolliset lisäkuuntelijat valtion rajojen ulkopuolelle tuo radiolle uusia ansaintamahdollisuuksia tai lisätuloja.

Edelleenlähettäminen

Asetusehdotuksessa ehdotetaan, että lupa edelleenlähettämiseen voidaan antaa tai evätä vain yhteishallinnointiorganisaation välityksellä. Ehdotuksessa myös pyritään täsmentämään edelleenlähettämisen määritelmää. Määritelmässä todetaan, että edelleenlähetyksellä ei tarkoiteta edelleenlähettämistä internetissä siten kuin se on asetuksessa (EU) 2015/2120 määritelty. Käytännössä ehdotettu 3 artikla koskisi siten vain satelliitin, maanpäällisen verkon, suljetun internetverkon ja matkaviestin verkon tai vastaavan välityksellä tarjottavaa edelleenlähetystä.

Radion näkökulmasta internetin rajaaminen soveltamisalan ulkopuolelle jättää edelleen avoimeksi radion kannalta olennaisen kysymyksen radiosisältöjen ”edelleenlähettämisestä” internetissä.

Radioyhtiöt joutuvat kohtaamaan enenemissä määrin lähetyksensä edelleenlähettämistä internetissä ilman oikeudenhaltijan lupaa. Tunnetuimpia Euroopan laajuisia esimerkkejä lienee TuneIn, joka edelleenlähettää ilman oikeudenhaltijan lupaa radiolähetyksiä omien internetsivujensa kautta, josta ne ovat vapaasti kaikkien kuunneltavissa. TuneIn ja vastaavat palvelut hankkivat tuloja myymällä mainontaa radiolähetysten yhteyteen. Palveluiden ansainta perustuu mainosmyyntiin toisten tuottamien sisältöjen yhteyteen.

Radiomedian näkemyksen mukaan kuvattu ongelma voitaisiin ratkaista siten, ettei verkkolähetystä rajattaisi edelleenlähettämisen määritelmän ulkopuolelle. Tällä hetkellä oikeustila on epäselvä.

Muita huomioita

Muina huomioina Radiomedia haluaa korjata resitaalien kohtaan 2 sisältyvää virheellistä tietoa siitä, että niin kotijäsenvaltiosta kuin muista unionin jäsenvaltioista peräisin olevien radio-ohjelmien lähetysten kysyntä kasvaisi myös muussa kuin kotijäsenvaltiossaan asuvien EU:n kansalaisten keskuudessa. Radiomedia korostaa, että radiomarkkinat poikkeavat tietyiltä osin olennaisesti televisio- ja AV-markkinoista, eikä radio- ja AV-markkinoita voida yleisesti niputtaa yhteen. Radion osalta ei ole nähtävissä radio-ohjelmien kysynnän kasvua valtioiden rajat ylittävästi.

Lopuksi Radiomedia toteaa, että EU:n tekijänoikeuspaketti jättää edelleen kaupallisen radiotoimialan kannalta olennaisia kysymyksiä vaille huomiota. Radiomedia näkee tärkeänä edistää monialustaisen tulevaisuuden radion kehitystä sekä teknologianeutraalin lähtökohdan toteutumista osana lainsäädännön kehitystä. Radiotoimiala näkee radion kehittyvän tulevaisuudessa ns. hybridiradioksi, jolloin kuuntelijalla on mahdollisuus kuunnella samaa radiosisältöä eri tieto- ja viestintätekniikan verkkoja hyödyntäen riippuen kunkin kuuntelijan mieltymyksistä, tarpeista, ajasta ja paikasta. Tätä kehityssuuntaa vasten toimialalle on olennaista, että yhdeltä lisensointitaholta saatavat oikeudet kattaisivat teknologianeutraalisti radiotoiminnan harjoittamiseen tarvittavat oikeudet riippumatta radion lähetystekniikasta.

RadioMedia ry on kaupallisen radiotoimialan kattojärjestö, jonka tehtävänä on edistää radiotoiminnan harjoittamista ja tukea alan kehitystä Suomessa. Liitto edustaa sekä paikallisia että valtakunnallisia radiotoimijoita. RadioMedian jäsenet harjoittavat radiotoimintaa 94 radiokanavalla.

RadioMedia ry

Stefan Möller
toimitusjohtaja
stefan.moller@radiomedia.fi
puh. 0400 50 8877

Johanna Halkola
edunvalvontapäällikkö
johanna.halkola@radiomedia.fi
puh. 050 377 98 36